

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут міжнародної освіти
Інститут педагогіки НАПН України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Інститут соціологічних наук і педагогіки Варшавського університету
природничих наук (SGGW w Warszawie) (Республіка Польща)
Резекненська академія технологій (Латвійська Республіка)
Софійський університет (Республіка Болгарія)
Новий англійський коледж (Сполучене Королівство Великої Британії
та Північної Ірландії)
Педагогічний інститут Університету Ченду (Китайська Народна
Республіка)
Асоціація Харків-Оксфорд
Центр музично-освітньої майстерності (Французька Республіка)
Всесвітня конфедерація молоді та спорту (Турецька Республіка)

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної конференції

Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових
трансформацій (ByteEd-2024)
17–19 квітня 2024 року

ХАРКІВ
2024

ББК
УДК

Рекомендовано до друку Вченою радою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол № від травня 2024 року).

Увага! Текст обкладинки буде доповнений, зокрема буде вставлений ISBN, після проходження збірки через раду ХНУ.

Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій (ByteEd-2024) : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 17–19 квітня 2024 року) / за заг. ред. І. В. Таможської; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 554 с.

До матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції включено доповіді науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої та загальної середньої освіти, здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

У матеріалах конференції розглянуто історичні та методологічні засади розвитку педагогічної науки, проблеми міжнародної освіти та педагогічної компаративістики в умовах глобалізованого суспільства, питання модернізації середньої та вищої освіти в контексті цифровізації навчального простору, теоретичної та практичної професійної підготовки майбутніх фахівців, неформальної й інформальної освіти, забезпечення ефективності інноваційних освітніх технологій в епоху динамічних змін, надання педагогічної підтримки здобувачам з особливими освітніми потребами, компенсації освітніх втрат в умовах війни й повоєнний період, проблеми педагогічного менеджменту, публічного управління й адміністрування в закладах вищої освіти.

Відповідальність за якість і достовірність матеріалів несуть автори публікацій.

© Навчально-науковий інститут
міжнародної освіти Харківського
національного університету
імені В. Н. Каразіна, 2024

ЗМІСТ

Акімова Олена. Дефініція поняття «учитель» у педагогічному дискурсі.....	11
Алексєєнко Ірина. Вплив сучасних інформаційних технологій на державну безпеку	14
Байдала Вікторія, Чирва Ярослава. Академічна доброчесність і соціальна відповідальність як професійно значущі якості викладача-дослідника	16
Бакатанова Вероніка. Оцінювання рівня професійної підготовки фахівців засобами кваліметричного моделювання	20
Безносюк Олександр. Досвід та проблеми впровадження кредитно-модульної системи	24
Березіна Ірина. Використання цифрових технологій для подолання освітніх втрат	27
Беляєв Сергій, Кондрацька Лариса. Методологічні засади організації освітнього процесу на початку ХХІ століття	30
Білик Вікторія, Ялліна Вікторія. Актуалізація поглядів педагогів минулого щодо інтелектуально-морального виховання.....	33
Бойчук Валентина. Використання ІКТ у процесі формування міжкультурної компетентності підлітків на уроках англійської мови	38
Бондаренко Денис. Засоби мотивації здобувачів НУШ до вивчення фізики в умовах дистанційного навчання	42
Бондарчук Юлія. Навчання мов у закладах вищої освіти: інноваційні стратегії в епоху турбулентності	47
Братко Марія. Центр академічного успіху як складова освітнього середовища університетів США	50
Бугаєвська Юлія. Значення корпоративної культури як аспекту культурологічної основи розвитку освіти	53
Ван Янь, Ду Фенін. Генезис традиційної музичної культури в Китаї.....	56
Васильєв Олексій. Методика застосування технологій штучного інтелекту для розвитку лексичних навичок.....	59
Васильєва Світлана, Моторіна Олеся. Роль батьків у вихованні учнів у закладах середньої освіти в умовах дистанційного навчання	63
Ваховський Леонід. Особливості використання гіпотези в історико-педагогічному пізнанні	67
Віротченко Світлана. Історичні корені та еволюція мовної політики в освітніх системах країн Балтії: від заснування до здобуття незалежності	69
Вічорський Данііл. Неформальна та інформальна освіта та її можливості у сфері формального навчання.....	72

7. Ivanytska N., Tymoshchuk N., Dovhan L., Osaulchyk O. & Havryliuk N. Effectiveness of digital resources in the learning management system within online education of future entrepreneurs. *Journal of Entrepreneurship Education*. 2021. Vol. 24 (4), pp. 1–8

8. Oxford R. Language learning strategies : what every teacher should know. The University of Alabama : Heinle&Heinle Publishers, 1990.

ЦЕНТР АКАДЕМІЧНОГО УСПІХУ ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТІВ США

Марія БРАТКО

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук факультету педагогічної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

Університети в США реалізують різноманітні проєкти та програми, які спрямовані на вирішення проблем, які пов'язані із забезпеченням якості освіти, утриманням студентського контингенту та мотивуванням до закінчення навчання, сприянням досягненню здобувачами освіти високих освітніх результатів. Серед таких ініціатив заслуговують на увагу Центри академічного успіху (англ. Academic success centers – ASC), які є органічною складовою освітнього середовища більшості університетів в США. Наприклад, такі центри наявні в найбільш успішних університетах США, що займають чільні місця в міжнародних рейтингах: Harvard University – <https://academicresourcecenter.harvard.edu/academic-coaching>; Stanford University – <https://studentservices.stanford.edu/>; Princeton University <https://mcgraw.princeton.edu/undergraduates>; University of California, Berkeley – <https://reslife.berkeley.edu/academics/academic-support/>; University of Chicago – <https://college.uchicago.edu/student-services/center-college-student-success>, Yale University – <https://onha.yale.edu/initiatives/public-schools-and-youth/programs/academic-success-and-mentoring>, Iowa State University – <https://www.asc.dso.iastate.edu/academic-coaching>; Northern Arizona University – <https://in.nau.edu/academic-success-centers/>.

Акцентуємо увагу, що освітнє середовище закладу вищої освіти – це багаторівнева система умов/обставин/можливостей/чинників/ресурсів, яка забезпечує оптимальні параметри освітньої діяльності певного освітнього суб'єкту в усіх аспектах – цільовому, змістовому, процесуальному, результативному, ресурсному [1]. Оптимально сконструйоване освітнє середовище є дієвим освітнім чинником, що створює широкі можливості для реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти для досягнення академічного успіху. Успішність у навчанні є важливою складовою академічного успіху, але вона не є єдиною. Академічний успіх також передбачає розвиток в особистості інноваційних, лідерських та партнерських якостей, які дозволяють гнучкої адаптуватися у світі змін, криз,

трансформацій, ефективно виконувати основні соціальні ролі – сім'янина, працівника, громадянина, у цілому досягати життєвого успіху.

Аналіз офіційних сайтах університетів в США дозволяє зробити висновок, що головною метою діяльності Центрів академічного успіху, як структурного підрозділу та складника освітнього середовища університету, є системна підтримка здобувачів освіти в досягненні академічних цілей та реалізації академічного потенціалу. Це своєрідний ресурс та інструмент для студентів, які бажають підвищити рівень успішності навчання та набутти життєвої стійкості і впевненості. Діяльність Центрів спрямована на залучення студентів до діяльності, яка сприяє набуттю позитивного академічного досвіду, досягненню їхніх академічних цілей, знайомить з умовами, можливостями, ресурсами та видами підтримки в університетському кампусі. Зазвичай, Центрів академічного успіху пропонують:

- *академічну підтримку*, яка включає *репетиторство* (індивідуальна допомога з конкретних предметів), *робота навчальних груп* (групові заняття з певних тем або курсів), *семінари/тренінги з формування навичок навчання* (тренінги з тайм-менеджменту, критичного мислення, ефективного читання та письма), *індивідуальне консультування* (допомога з плануванням навчання, вибору курсів, вирішенням академічних проблем);

- *сприяння особистісному розвитку*, через організацію *семінарів/тренінгів з селфменеджменту, самоорганізації, стресостійкості, комунікації, мотивації, лідерства, прихильності до успіху, здоров'язбереження; надання кар'єрного консультування* (допомога з вибором кар'єри, написанням резюме, підготовкою до співбесіди), здійснення; *психологічної підтримки* (допомога з подоланням тривоги, депресії, інших психологічних проблем);

- *доступ до додаткових ресурсів* серед яких: комп'ютерні лабораторії, бібліотеки, центри письма (допомога з написанням есе, курсових робіт, інших письмових завдань);

- *програми для певних груп студентів*, зокрема: *програми для першокурсників* (допомога з адаптацією до університетського життя, вибором курсів, складанням розкладу); *програми для студентів з низьким доходом* (допомога з отриманням стипендій, грантів, фінансової допомоги), *програми для студентів з інвалідністю* (допомога з отриманням необхідних ресурсів та адаптацією до навчального середовища).

Створені в Центрах програми підтримки враховують, щоб будь-яке втручання покращує освіту за умови, якщо воно узгоджене з принципами належної освітньої практики, які спонукають: заохочувати контакт між студентами та викладачами; розвивати взаємність і співпрацю між студентами; практикувати активне навчання; давати оперативний зворотний зв'язок; приділяти час виконанню завдання; повідомляти про високі очікування; поважати різноманітні таланти та способи навчання [3; 4].

До роботи в Центрах активно залучають успішні студенти та аспіранти як на умовах оплатної роботи, так і на засадах волонтерства. Залучені до роботи здобувачі освіти попередньо проходять відповідне навчання, щоб набутти

кваліфікації тренера (коуча), наставника (ментора), навчального партнера, помічника консультанта тощо. За нормативними документами встановлено, що цінностями для Центрів є: здобувачі освіти (students), досконалість (excellence), лідерство (leadership), ентузіазм (enthusiasm), повага (respect). Працівники Центрів поділяють ідею, що зустріч з правильною людиною (коучем) в потрібний момент може змінити життя [2]. Стратегія і тактика діяльності Центрів спрямована на узгоджену з університетом діяльність з покращення академічних результатів здобувачів освіти. Це досягається через навчання та послуги, які підтримують розвиток навичок студентів для досягнення академічних успіхів. Центри знаходяться в постійному пошуку технологій, ресурсів, механізмів для підтримки здобувачів освіти в самовизначенні, мотивованості та самостійності.

У цілому, проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що Центри академічного успіху (англ. Academic success centers) в університетах США спрямовують свою діяльність на підтримку здобувачів освіти під час навчання у закладі вищої освіти, створення можливостей для студентів щодо розвитку навичок, які сприяють успіху в навчанні, соціальній адаптації, дозволяють досягати академічних та особистих цілей за допомогою ефективного навчання, міжособистісного розвитку, особистої відповідальності та лідерства.

Дослідження діяльності Центрів академічного успіху в університетах США спонукає до висновку, що їхній досвід може стати у нагоді для українських закладів вищої освіти. Це особливо актуально за умов, коли українське студентство потерпає в умовах російсько-української війни, відрізняється за рівнем знань, стилями навчання, попереднім навчальним досвідом, соціально-економічним статусом та потребує як академічної, так і психологічної підтримки, індивідуального педагогічного супроводу.

Список використаних джерел

1. Братко М. Управління професійною підготовкою фахівців в освітньому середовищі університетського коледжу : теорія і практика : монографія. Кам'янець-Подільський : «Аксиома». 2017. 424 с.
2. Братко М. Технології підтримки здобувачів освіти в центрах академічного успіху в університетах США. *Педагогічна освіта : теорія і практика. Психологія. Педагогіка.*, 2022. №38 (2). С. 6–13. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2022.38>
3. Chickering, A., & Gamson, Z. Implementing the seven principles of good practice in undergraduate education : Technology as lever. *Accounting Education News*. 2001. №9-10. Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/205230022?accountid=35796>
4. Whitehead, B. M., Jensen, D. F., & Boschee, F. *Planning for technology : A guide for school administrators, technology coordinators, and curriculum leaders*. Corwin Press. 2013.

ЗНАЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК АСПЕКТУ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Юлія БУГАЄВСЬКА

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри українознавства,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна

Дуже важливою є діяльність педагога з формування корпоративної культури майбутніх фахівців, що має охоплювати планування пізнавальної діяльності здобувачів освіти, стимулювання їхньої активності в процесі цієї діяльності. Цим процесом можна та треба цілеспрямовано керувати, а також здійснювати поточний аналіз і контроль при формуванні корпоративної культури, її регулювання й своєчасне коригування.

Нині особлива увага акцентується на підсиленні культуромісткості професійної підготовки майбутніх фахівців й упровадженні культурологічного підходу. З огляду на потреби сучасного українського суспільства метою освітньої ланки, що відповідає за підготовку кадрів, є створення такої системи освіти, яка на основі національних надбань світового значення та усталених європейських традицій забезпечує формування майбутніх працівників, здатних здійснювати професійну діяльність на демократичних та гуманістичних засадах, реалізовувати освітню політику як пріоритетну функцію держави, що спрямовується на розвиток та самореалізацію особистості, задоволення її освітніх і духовно-культурних потреб [1, с. 52–56].

Проникаючи в площину освіти, культурологічний підхід сприяє формуванню гуманістичного світогляду фахівця, методологічному осмисленню ним освітніх реалій і нерозривно пов'язаного з цим його професійного становлення й розвитку. Тільки освіта, орієнтована на людину і культуру, сприятиме творенню людини як найвищої цінності суспільства.

Сучасне суспільство розглядає фахівця не лише як особистість, яка володіє знаннями, уміннями і навичками у професійній сфері, але й як особистість, здатну ефективно діяти у складних, нестандартних ситуаціях, самостійно приймати рішення, вміти спілкуватися з людьми, толерантно ставитися до оточуючих, володіти різноманітними методами й засобами професійно-творчого розвитку та саморозвитку, умінням навчатися впродовж життя [3].

Слід також відзначити, що важливу роль у формуванні корпоративної культури членів навчального закладу відіграє навколишнє середовище. Адже фізичне оточення є найкращим засобом формування уявлення про політику та прийняті методи й цінності корпоративної культури закладу. Неабиякий вплив на формування корпоративної культури здобувачів освіти здійснює також композиція та структура освітнього закладу. Керівники різних ЗВО неоднаково уявляють найбільш ефективну організацію навчальної діяльності. Одні вважають запорукою успіху жорстку ієрархію й централізовану систему